

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/282754089>

Rosularia haussknechtii versus Rosularia pseudohaussknechtii

Article in *Skalničkářův rok* · September 2015

CITATIONS

0

READS

47

1 author:

Josef Niederle

124 PUBLICATIONS 151 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Misery of holophyletism: Praise of paraphyly [View project](#)

Great Moravia [View project](#)

BOTANICKÉ POZNÁMKY

Protology je povoleno ukládat, zdarma rozšiřovat a citovat s podmínkou uvedení zdroje

Ještě *heterophyllum*

Slovenský botanik Letz mě upozornil, že jsem vycházel z nesprávného překladu maďarského textu. Nedokážu to posoudit, ve svém článku jsem napsal, že maďarský jazyk je mi naprosto neznámý. Nic víc, než jsem udělal, jsem udělat nemohl. Nicméně nadále s maďarštinou raději končím.

Bez ohledu na správnost či nesprávnost překladu mám jiný názor než Letz na to, zda smysl jména *Sempervivum montanum* β *heterophyllum* Hazsl. měl či neměl být zachován.

Josef Niederle

Rosularia haussknechtii versus *Rosularia pseudohaussknechtii*

Protolog druhu *Umbilicus haussknechtii* Boiss. et Reut. in Fl. Orient. 2: 774. 1882

<http://bibdigital.rjb.csic.es/ing/Libro.php?Libro=1428>

je takovýto

19. **U. Haussknechtii** (Boiss. et Reut.) patule papilloso-hirtus, caulibus brevibus in racemum brevem ovatum abeuntibus, foliis rosularum lineari-spathulatis ciliatis, caulinis linearibus longissimis crebris, pedicellis flore brevioribus, calycis patule hirsuti corolla plus dimidio brevioris laciniis lineari-lanceolatis acutis, corollae hirsute

ochroleuca tubuloso-campanulatae ad quartam partem fissae laciniis ovatis acuminatis γ

Hab. in fissuris rupium calcarearum regionis calidae ad Mar Jacob supra Orfa Mesopotamiae (Hausk !). Fl. Mart.

Folia rosularum 8-9 lin. longa apice 2 lata, caulina pollicem et amplius longa 1 $\frac{1}{4}$ lin. lata, caules 2-4-pollicares, flores 3-4 lineas longi. A binis praecedentibus foliis caulinis longissimis angustis, corollae lobis brevibus, etc., distinctus.

Eggli (1988) uvádí holotyp v JE, kde je tak označen arch

JE 00003786

Syria borealis, montes Orfa

<http://herbarium.univie.ac.at/database/detail.php?ID=112104>

Ve skutečnosti jde podle ICN o lektotyp. Isolektotypy jsou například

JE00003785

Saxifraga flor. flav. In fissur. rup. calc. montis Mar Jacob pr. Orfa. 15. 5. 65. Haussknecht 813

<http://plants.jstor.org/stable/history/10.5555/al.ap.specimen.je00003785>

<http://herbarium.univie.ac.at/database/detail.php?ID=112103>

Jde o jediný exemplář s **originální polní jmenovkou**, na niž bylo jiným inkoustem doplněno později jméno, ostatní mají jmenovky částečně předtištěné.

Obrázky obou položek jsem z Jeny dostal a studoval, časem budou i na vídeňském virtuálním herbáři.

W-Rchb. 1889-0295631

In fissur. rup. calc. m. Mar Jacob supra Orfa. alt. 4000 ped. [=

1220m]

<http://herbarium.univie.ac.at/database/detail.php?ID=460712>

W 0005250

In fissur. rup. calc. m. Mar Jacub supra Orfa. alt. 3000 ped. [= 914m]

<http://herbarium.univie.ac.at/database/detail.php?ID=460709>

B 10 0241949

In fissur. rup. calc. m. Mar Jacub supra Orfa alt.: 4000 ped. die 15.5.1865

<http://herbarium.bgbm.org/object/B100241949>

BM000632423

in rup. Mar Jacub supra Orfam alt. 3000 ped. die 15.5.1865

<http://data.nhm.ac.uk/dataset/collection-specimens/resource/05ff2255-c38a-40c9-b657-4ccb55ab2feb/record/2735495>

K000838527

ad rup. supra Orfam alt. 3000 ped. die 15.5.1865

<http://specimens.kew.org/herbarium/K000838527>

Ilex syriaco-armeniaca

Hausknecht na vrcholu hory Mar Jacub sbíral *Ficus carica* subsp. *rupestris*. Jde jistě o velice teplé místo.

Hausknechtův typ měl mohutný tlustý kaudex a lodyžní listy mnohem delší a užší než listy růžic. Lodyžní listy na lektotypu a isolektotypech jsou olámany. Koruny měly mělké zářezy sahající asi do čtvrtiny, takže kalichy nedosahovaly k zářezům. Měl kvést žlutě.

Je to výslovně Hausknechtem uvedeno na originální polní jmenovce. Je záhadou, jak Hausknecht mohl rostlinu se srostlými petaly a s pěti karpely určit jako zástupce rodu *Saxifraga*, to, že by se jmenovka zatoulala, je nepravděpodobné. Další záhadou je, proč Boissier s Reuterem napsali, že kvete v březnu, když všechny rostliny byly sebrány 15. května kvetoucí. Rostl údajně ve výšce 900 až 1200 m. V okolí Urfy jsou nejvyšší kopce těsně nad 900 m, severozápadně od města. Nicméně na mapě popisující Hausknechtovu cestu, kterou jsem dostal z Jeny, je Mar Jacub vyznačen jihojihozápadně od centra Urfy, kde nadmořská výška sotva přesahuje 800 m. Na vrcholu kopce Mar Jacub stál klášter Deyr Jakub, dnes už zbořeniště. Prohledat tam všechny vápencové skály je poněkud obtížné.

<http://www.openstreetmap.org/?mlat=37.12136&mlon=38.77475&zoom=12#map=12/37.1214/38.7747>

Rostliny z pohoří Munzur považované za *Rosularia hausknechtii* nemají zřetelný kaudex a mají lodyžní listy mnohem kratší než listy růžic a zářezy koruny sahající hlouběji než do poloviny, takže kalichy daleko přesahují zářezy. Kvetou růžově. Rostou ve výšce nad 1700 m. Proto je pojmenovávám

***Rosularia pseudohausknechtii* Niederle sp. nov.**

Planta prolifera. *Caudex* absens vel tenuis. *Rosulae* depressae. *Folia* oblonga usque spathulata, ciliata, rosularia usque ad 12 mm longa, subglabra, caulina usque ad 8 mm longa, superiora glanduloso-pilosa. *Inflorescentiae* laterales. *Flores* 5-meri, pedicellati. *Sepala* angusta, ad basin breviter connata. *Petala* ad $\frac{3}{8}$ usque $\frac{1}{2}$ connata, tubus corollae brevior quam sepala. *Corolla* tubulosa, colore pallide rosaceo.

Holotypus hic designatus. Davis, Peter H. & Hedge, Ian C. 31242, 17. 7. 1957, Turkey: Tunceli, Munzur dağ above Ovacik, limestone rocks, 2800 m, E 361529

	<i>haussknechtii</i>	<i>pseudohaussknechtii</i>
<i>caudex</i>	robustus	absens vel tenuis
<i>folia rosularia</i>	glanduloso-pilosa	subglabra
<i>folia caulina rosulariis</i>	longiora	breviora
<i>petala connata ad</i>	$\frac{3}{4}$	$\frac{3}{8}$ usque $\frac{1}{2}$
<i>sepala tubo corollae</i>	breviora	longiora
<i>corolla colore</i>	pallide flavido	pallide rosaceo
<i>habitat in altitudine</i>	900 m	> 1700 m

Děkuji Dr. Hansi-Joachimů Zündorfovi a Kristině Victorové z JE za perfektní pomoc s materiály v JE.

Synopsis. Non intellego cur Haussknecht plantam cum 5 carpellis et connatis petalis ut *Saxifragam* determinavit, et cur Boissier et Reuter eam in mense Martio florere scripserunt. Cum permutatione schedarum numerari non potest. Nam nulla *Saxifraga* prope Urfam crescit. Collectio Haussknechtiana est homogenea et statim distinguenda a plantis ex montibus Munzur vocatis quae nomen *Rosularia pseudohaussknechtii* ceperunt.

Literatura

Eggl, U. 1988. A monographic study of the genus *Rosularia* (Crassulaceae). Supplement to *Bradleya* 6/1988.

Josef Niederle

Nové druhy rodu *Rosularia* v zahradách

Nejprve překombinuji Egglho jméno na úroveň druhu, poněvadž se domnívám, že *Rosularia serpentinea* a *Rosularia pisidica* vznikly jako kříženci předků druhů *Rosularia gigantea* a *Rosularia chrysantha*.

Rosularia gigantea (Eggl) Niederle stat. nov.

Basionymum. *Rosularia serpentinea* (Werder.) Muirhead var. *gigantea* Eggl in *Kakt. and. Sukk.* 38 : 137-138. 1987.

N.B. Meā sententiā *Rosularia pisidica* et *Rosularia serpentinea* ortae sunt ab hybridis inter *Rosulariam prae-giganteam* et *Rosulariam prae-chrysantham*.

V zahradách jsou pěstovány tři údajné rosulárie dovezené pilnými sběrateli, zatím vědecky nepopsané. Při pátrání po jejich původu jsem se dopídil k Josefu Juráškov, ten mi na mé dotazy vůbec neodpověděl. Proto nemohu vyloučit, že popisují kulturní křížence. To je podle pravidel samozřejmě dovoleno.

První druh má v individuální kultuře velké růžice silně připomínající hapaxantní (jedinkrát kvetoucí) taxon *Rosularia gigantea* (Eggl) Niederle. V zapojeném porostu jsou růžice mnohem menší. Koluje s chybným určením *Rosularia rechingeri*. Rostliny jsou označovány asi podle geografického původu **Dipoyraz** a **Küpe Dağı**. Jde o dvě sousední pohoří, Dipoyraz je nejvyšší hora v pohoří Dedegöl. V pohoří Dedegöl roste i *Rosularia chrysantha*, kterou někteří sběratelé nabízejí jako *Rosularia libanotica*, v této oblasti se nevyskytující. Ale *Rosularia sempervivum* v jiném poddruhu tam je.